

NBP

Narodowy Bank Polski

Monety kolekcjonerskie

**Skarby
Stanisława Augusta**

**Władysław Jagiełło
(1386–1434)**

Skarby Stanisława Augusta

Wyjątkowa seria złotych i srebrnych monet kolekcjonerskich o nominałach 500 zł i 50 zł – „Skarby Stanisława Augusta” – odwzorowuje słynną osiemnastowieczną serię medalierską z wizerunkami królów Polski wykonaną na zlecenie Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Królewskie medale powstawały w mennicy warszawskiej w latach 1791–1797/1798. Ich twórcami byli dwaj wybitni medalierzy Jan Filip Holzhaeuser i Jan Jakub Reichel. Medale były wzorowane na portretach namalowanych w latach 1768–1771 przez Marcella Bacciarellego do Pokoju Marmurowego w Zamku Królewskim w Warszawie. Monety emitowane przez Narodowy Bank Polski są wiernymi replikami medali, zachowują średnicę i wysokość reliefu oryginałów. Dotyczy to portretów królewskich prezentowanych na rewersach monet. Odwrotne strony medali z życiorysami królów, umieszczone na awersach monet, zostały pomniejszone, ponieważ towarzyszy im otok z nazwą państwa, godłem Rzeczypospolitej, nominałem oraz rokiem emisji. Życiorysy monarchów, jak również napisy na awersach medali towarzyszące portretom władców, zredagowane są po łacinie. Ostatecznej redakcji tych tekstów dokonał zapewne sam król Stanisław August. Imiona monarchów w języku polskim umieszczone zostały na boku monet; tamże znajduje się nazwa serii „Skarby Stanisława Augusta”.

Poczet królów polskich wykonany na zlecenie Stanisława Augusta Poniatowskiego składał się z wizerunków 23 monarchów. Był tu o jeden portret królewski więcej niż na obrazach Bacciarellego, którego cykl obejmuje 22 obrazy. Dodatkowy portret Stanisława Leszczyńskiego, umieszczony na medalu, powstał najprawdopodobniej na podstawie obrazu Jana Bogumiła Plerscha. Obie serie, malarska i medalierska, zaczynają się od Bolesława Chrobrego, a kończą wizerunkiem Augusta III Sasa. W Pokoju Marmurowym od XVIII wieku naczelne miejsce zajmuje jednak kilkakrotnie większy od pozostałych królewskich portretów wizerunek Stanisława Augusta w pełnej postaci, w stroju koronacyjnym. Zapewne więc i serię medalierską zamykać miał medal z wizerunkiem aktualnie panującego monarchy. Abdykacja, emigracja i rychła śmierć króla w początku 1798 r. uniemożliwiły realizację tego zamierzenia.

Seria monet „Skarby Stanisława Augusta” obejmuje 24 wizerunki monarchów – 23 z oryginalnej serii królewskiej oraz portret Stanisława Augusta, odtworzony według medali z epoki. Tak jak w XVIII wieku medale, monety będą bite w złocie i w srebrze.

Tomasz Bylicki
starszy kustosz
Muzeum Historyczne m. st. Warszawy

Syn Olgerda, wyznaczony na małżonka Jadwigi Roku Pańskiego 1385, koronowany 1386.

Litwę z Polską połączył i uczynił chrześcijańską, Akademię w Krakowie założył, rycerzy niemieckich pod Grunwaldem pobił, i postanowił, aby szlachcic nie był więziony bez wyroku sądu. Umarł Roku Pańskiego 1434, mając lat 86, w 48. roku panowania, dnia 31 maja.

Władysław Jagiełło (1386–1434)

Siódma moneta serii ukazuje Jagiełłę, od 1377 r. władcę Litwy, koronowanego na króla Polski w 1386 r. po przyjęciu chrztu, poślubieniu królowej Jadwigi i przyjęciu imienia Władysław. Wypełnienie tych zobowiązań spowodowało zawiązanie polsko-litewskiej unii personalnej i rozpoczęło chrystianizację Litwy. Tym samym Władysław stał się założycielem dynastii Jagiellonów, której państwa zajmowały największą część Europy.

Medalerski wizerunek Władysława, choć naśladuje portret pędzla Marcella Bacciarellego, jest niewłaściwy, bowiem malarz mylnie obrał za wzór portret Zygmunta Augusta. Władca ukazany jest na medalu w prawym profilu, z gołą głową, bujną brodą, w zarzuconym na ramionach płaszczu. Lewą dłoń wspiera na tarczy z herbem litewskim Pogoń. Na rewersie medalu (na awersie monety tekst został nieznacznie skrócony) czytamy w tłumaczeniu: *Syn Olgierda, wyznaczony na małżonka Jadwigi Roku Pańskiego 1385, koronowany 1386. Litwę z Polską połączył i uczynił chrześcijańską, Akademię w Krakowie założył, rycerzy niemieckich pod Grunwaldem pobił, i postanowił, aby szlachcic nie był więziony bez wyroku sądu. Umarł Roku Pańskiego 1434, mając lat 86, w 48. roku panowania, dnia 31 maja.*

Władysław, urodzony pod imieniem Jogaila, którego data urodzin do dzisiaj nie jest ustalona i wciąż dyskutowana (między 1351 a 1362 r.), był synem Olgierda z litewskiego rodu książąt Giedyminowiczów. Szukając sprzymierzeńców do walki z Zakonem Krzyżackim, zwrócił się do Polski, gdzie na mocy umowy w Krewie w zamian za tron polski zobowiązał się do chrztu Litwy i zawiązania unii z Polską. Przyniosło to obu państwom korzyści polityczne, gospodarcze i kulturalne. Powstrzymał ekspansję Zakonu i odniósł sławne zwycięstwo pod Grunwaldem (1410 r.). Przyłączył do Polski część Spisza, odzyskał dla Korony Ziemię Dobrzyńską, a dla Litwy Żmudź. Zhołdował Mołdawię i zawarł sojusz z Brandenburgią. Dla utrzymania dynastii nadał szlachcie liczne przywileje, w tym słynny akt *neminem captivabimus nisi iure victum* (nikogo nie uwięzimy bez wyroku sądowego). W 1400 r. wznowił w Krakowie – dzięki darowiźnie Jadwigi – działalność Akademii, nazwanej później Uniwersytetem Jagiellońskim.

Marta Męclewska

Monety kolekcjonerskie Władysław Jagiełło

Nominał 500 zł
metal: Au 999,9/1000
stempel: zwykły
średnica: 45 mm
masa: 62,2 g

napis na obrzeżu: SKARBY STANISŁAWA
AUGUSTA * WŁADYSŁAW JAGIEŁŁO
nakład: do 750 szt.

Projektant rewersu –
Anna Wątróbska-Wdowiarska
Projektant awersu oraz napisów
na rewersie – Robert Kotowicz

Na zlecenie NBP monetę
wyprodukowała Mennica Polska S.A.
Emisja: 3 marca 2015 r.

Nominał 50 zł
metal: Ag 999/1000
stempel: zwykły
średnica: 45 mm
masa: 62,2 g

napis na obrzeżu: SKARBY STANISŁAWA
AUGUSTA * WŁADYSŁAW JAGIEŁŁO
nakład: do 5000 szt.

Projektant rewersu –
Anna Wątróbska-Wdowiarska
Projektant awersu oraz napisów
na rewersie – Robert Kotowicz

Na zlecenie NBP monetę
wyprodukowała Mennica Polska S.A.
Emisja: 3 marca 2015 r.

Bolesław Chrobry
(992-1025)
Emisja: 12 III 2013 r.

Władysław Jagiełło
(1386-1434)
Emisja: 3 III 2015 r.

Wacław II Czeski
(1291-1305)
Emisja: 22 V 2013 r.

Władysław Warneńczyk
(1434-1444)

Władysław Łokietek
(1320-1333)
Emisja: 13 IX 2013 r.

Kazimierz Jagiellończyk
(1447-1492)

Kazimierz Wielki
(1333-1370)
Emisja: 3 III 2014 r.

Jan Olbracht
(1492-1501)

Ludwik Węgierski
(1370-1382)
Emisja: 10 IX 2014 r.

Aleksander Jagiellończyk
(1501-1506)

Jadwiga Andegaweńska
(1384-1399)
Emisja: 4 XII 2014 r.

Zygmunt I Stary
(1506-1548)

Zygmunt August
(1548-1572)

Michał Korybut Wiśniowiecki
(1669-1673)

Henryk Walezy
(1573-1575)

Jan III Sobieski
(1674-1696)

Stefan Batory
(1576-1586)

August II Mocny
(1697-1706, 1709-1733)

Zygmunt III Waza
(1587-1632)

Stanisław Leszczyński
(1705-1709, 1733-1736)

Władysław IV Waza
(1632-1648)

August III Sas
(1733-1763)

Jan Kazimierz Waza
(1648-1668)

Stanisław August Poniatowski
(1764–1795)

Projekt monety w przygotowaniu

Emisja wartości kolekcjonerskich stanowi okazję do upamiętnienia ważnych historycznych rocznic i postaci, jak i do rozwijania zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Zapraszamy do zapoznania się z planem emisji na stronie: www.nbp.pl/monety. Sprzedaż monet kolekcjonerskich emitowanych przez NBP jest prowadzona w oddziałach okręgowych NBP oraz przez sklep internetowy NBP.

Na Państwa dodatkowe pytania odpowiedzą nasi konsultanci pod numerami: 22 185 91 96 oraz 22 185 91 59.

Następna moneta z serii „Skarby Stanisława Augusta” – Władysław Warneńczyk ukaże się we wrześniu 2015 r.

Narodowy Bank Polski jest centralnym bankiem państwa odpowiadającym za politykę pieniężną i stabilność cen. Jego funkcje określa Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej i Ustawa o NBP. NBP ma wyłączne prawo emisji pieniądza. Jako bank centralny nie prowadzi rachunków bankowych obywateli, nie przyjmuje od nich lokat, ani nie udziela kredytów. Prowadzi natomiast obsługę budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego, a także podmiotów sektora finansów publicznych. Gromadzi rezerwy walutowe państwa i zarządza nimi. Pełni funkcję banku banków, tworząc warunki dla działania systemu bankowego. Jest również wiodącym ośrodkiem naukowo-analitycznym w dziedzinie ekonomii i rynków finansowych. Więcej o NBP: www.nbp.pl

Narodowy Bank Polski

Dbamy o wartość pieniądza